

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2059/2015
09.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Биљане Драгојевић и Слађане Накић-Момировић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Биљана Настасић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Високи савет судства, чији је законски заступник Државни правобранилац са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 482/15 од 19.08.2015. године, у седници већа одржаној 09.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 482/15 од 19.08.2015. године у делу става другог изреке који се односи на накнаду штете на име уписнине у адвокатску комору у износу од 421.910,00 динара, тако што се жалба тужене у том делу одбија и **ПОТВРЂУЈЕ** у ставу трећем изреке пресуда Првог основног суда у Београду П1 1562/13 од 10.06.2014. године, исправљена решењем истог суда од 04.08.2014. године.

У осталом делу ревизија се **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1562/13 од 10.06.2014. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади материјалну штету за период од 01.01.2010. до 23.09.2012. године у висини разлике између плате судија основног суда и исплаћене накнаде у укупном износу од 977.977,31 динара, са припадајућом законском затезном каматом на појединачне месечне износе од доспелости до исплате. Ставом другим изреке обавезана је тужена да плати за тужиоца Републичком Фонду за пензијско и инвалидско осигурање доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком Фонду за здравствено осигурање, доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање за период од 01.01.2010. године до

23.09.2012. године. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да плати тужиоцу на име накнаде материјане штете због уплаћених трошкова адвокатске уписнине износ од 421.910,00 динара, са законском затезном каматом почев од 26.04.2012. године до исплате. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да плати тужиоцу на име накнаде материјалне штете по основу уплате трошкова адвокатске чланарине у временском периоду од 27.04.2012. до 23.09.2012. године износ од 12.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом. Ставом петим изреке обавезана је тужена да плати тужиоцу на име материјалне штете због уплаћених доприноса приликом обављања адвокатске делатности у периоду од 27.04.2012. до 23.09.2012. године износ од 35.703,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом. Ставом шестим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да му плати на име трошкова за састав предлога за мирно решење спора износ од 22.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од 15.12.2012. године. Ставом седмим изреке обавезана је тужена да плати тужили на име трошкова парничног поступка износ од 274.581,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 482/15 од 19.08.2015. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке и жалба тужене у том делу одбијена као неоснована. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем, четвртном и петом изреке тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца као неоснован. Ставом трећим изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу седмом изреке првостепене пресуде па је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 223.891,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, док је у преосталом делу за износ од 50.690,00 динара захтев тужиоца одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужене да се обавезе тужилац да туженој плати трошкове састава жалбе као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у ставу другом и делу става трећег изреке тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама ревизијских разлога на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14) и утврдио да је ревизија тужиоца делимично основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је обављао дужност судије у Општинском суду у Сомбору до 31.12.2009. године, када одлуком Високог савета судства од 25.12.2009. године није изабран на дужност судије. Одлуком Уставног

суда од 18.07.2012. године усвојена је жалба тужиоца, поништена је одлука Високог савета судства и наложено да у року од 60 дана од дана пријема одлуке изврши избор подносиоца жалбе, овде тужиоца. Одлуком Високог савета судства од 18.09.2012. године тужилац је изабран за судију Основног суда у Сомбору и почео је да ради 24.09.2012. године.

После престанка судијске дужности у периоду од 01.01.2010. до 19.03.2012. године тужилац је примао накнаду у одређеном проценту од плате коју би добијао као судија. Након 19.03.2012. године па до поновног избора за судију основног суда (за период од 19.03.2012. до 24.09.2012. године) тужилац није примао никакву накнаду. На основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да материјална штете тужиоца за период од 01.01.2010. до 23.09.2012. године износи укупно 977.977,31 динара, што представља зараду умањену за износ примљене накнаде и зараде, а такође у налазу је дат и преглед неуплаћених доприноса. Материјална штета у основном налазу обрачуната је без накнаде за активно и пасивно дежурство и без накнаде за топли оброк и регрес. Из извештаја Пореске управе Сомбор од 18.03.2014. године утврђено је да је тужилац био задужен порезом на зараду као физичко лице за период од 27.04.2012. до 23.09.2012. године, односно да је био уписан у именик адвоката Адвокатске коморе Војводине на основу решења од 27.04.2012. године, а брисан из овог именика на основу решења од 05.10.2012. године. На основу признаница утврђени су износи које је тужилац плаћао за уписнину и чланарину Адвокатској комори Војводине.

Одлучујући о делу тужбеног захтева који се ревизијом побија, првостепени суд је усвојио тужбени захтев за накнаду материјалне штете по основу адвокатске уписнине, чланарине и уплаћених доприноса и обавезао тужену да тужиоцу исплати наведене износе.

Међутим, другостепени суд је изразио став да тужилац нема право на накнаду ових видова материјалне штете, па је преиначио првостепену пресуду у делу којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужбени захтев одбио.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је другостепени суд погрешном применом материјалног права одлучио о праву тужиоца на накнаду материјалне штете у висини уплаћене уписнине за обављање адвокатске делатности.

Наиме, правни основ потраживања тужиоца заснива се на одговорности државе за незаконит и неправилан рад њених органа (члан 35. став 2. Устава) и члана 172. став 1. ЗОО, којим је прописано да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. По схватању овог суда, издатак по основу адвокатске уписнине, чланарине и уплаћених доприноса приликом обављања адвокатске делатности се не може приписати тужиоцу, јер се за адвокатску професију тужилац определио оног момента када му је престало право на исплату накнаде штете закључно са

19.03.2012. године, а тужена у спроведеном поступку није указивала нити доказала да је имао могућност запослења и обављања других послова у складу са својом стручном спремом. У оваквим околностима, не може се говорити о аутономији воље у избору професије, већ о изнуђеној одлуци ради обезбеђивања егзистенције тужиоца и чланова његове породице. Како се право на бављење адвокатуром стиче доношењем одлуке о упису у именик адвоката и полагањем адвокатске заклетве, а адвокатска комора на основу јавног овлашћења одлучују о захтеву за упис у именик адвоката, при чему је полагање адвокатске заклетве условљено уплатом трошкова уписа у именик адвоката чију висину одређује Адвокатска комора Србије, то произлази да уплата трошкова уписа у именик адвоката (иако није услов за бављење адвокатуром, већ је услов за полагање адвокатске заклетве) постаје *de facto* посебан услов за бављење адвокатуром (како то произилази из одлуке Уставног суда број 1480 од 20.02.2014. године – „Службени гласник РС“, број 54/14). Стога овај посебан издатак уплаћен адвокатској комори представља вид стварне штете за који одговара тужена. Висина ове штете одређена је према достављеној уплатници. Како је ова штета изазвана незаконитим одлукама тужене, правилно је првостепеном пресудом усвојен тужбени захтев тужиоца у том делу.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП пресуда апелационог суда је у овом делу преиначена, жалба тужене одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Међутим, одлучујући о преосталом делу тужбеног захтева који се односи на трошкове у вези обављања адвокатске делатности другостепени суд је правилно применио материјално право одбијајући тужбени захтев у том делу из разлога које прихвата и овај суд.

Одредбом члана 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/04 ... 112/15) прописано је да се доприносима обезбеђују средства за финансирање обавезног социјалног осигурања и то пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања и осигурања за случај незапослености. Према члану 4. овог закона средства доприноса су јавни приход, под контролом и на располагању организација за обавезно социјално осигурање, основаних законима који уређују систем обавезног социјалног осигурања, за намену утврђену у складу са тим законима.

Према томе, како је адвокат дужан да Адвокатској комори плаћа чланарину и друге материјалне обавезе за време обављања адвокатске делатности и да исто тако за време обављања адвокатске делатности плаћа доприносе којима се обезбеђују средства за финансирање обавезног социјалног осигурања, а који представљају јавни приход, наведени трошкови тужиоца нису у вези са незаконитим радом органа тужене, с обзиром на то да произилазе из обављања адвокатске делатности тужиоца, због чега тужена није у обавези да по овим видовима накнади тужиоцу штету.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић